

Naša društva.

Go nja Sv. Kungota. Jayna zahvala! Obmejna postojanka Gornja Sv. Kungota je pač lahko ponosna na gledališki oder v Kat. prosvetnem domu, kojega je umetniško presijal naš vrli somišljenik, blaga, krotka duša, gospod Simon Fras, akademski slikar v Slivnici, ki se je res žrtvoval cele tri tedne s svojim blagim sinom Maksom, da sta skoraj bi rekli brezplačno izdelala prav mojsterski gledališki oder s kulisami in ozadjem vred. Krona dela g. Frasa pa je veličastni zastor z oljnatimi barvami, ki predstavljajo mogočno ženo, sedečo na prestolu z diademom in križcem na glavi, v roki držeč visoko bakljo; a pri njenih nogah pa brenka nebeški angelj v liro, a na drugi strani pa na knjigi stoji globus in palmova vejica povrh; vse alegorično z besedilom Slomška v smislu katoliške prosvete. Katoliško prosvetno društvo izreka g. Frasu za njegovo veliko požrtvovalnost pred vso slovensko javnostjo najpričnejšo zahvalo ter tisočeri: Bog plačaj! ter ga pripoča vsakemu iz srca, ker je g. Fras, slikar monakovske akademije, v slikanju odrov ali cerkva nedosegljiv! Pravi narodnjak in katoličan, ima vedno odprto srce in darežljivo roko, ne samo besede!

Kapela. Tukajšnje bralno društvo priredi gledališko predstavo »Graničarij« v sedmih slikah v zdravilišni restavraciji v Radencih na Treh kraljev. Ista predstava se ponovi v nedeljo, dne 15. januarja 1928. Vse ljubitelje poštene zabave tem potom uljudno vabi Odbor.

Loče. Kaj mislite, da tudi pri nas v Ločah spimo? O ne! Ni še dolgo tega, kar so dekleta Marijine družbe vpričorile igro »Junaške Blejke«, izvrstno so rešila vsaka svojo vlogo. Tudi mi druga mladina iz raznih katoliških društev se hočemo postaviti na noge in hočemo igrati na Sv. Treh kraljev dan in potem v nedeljo, dne 8. januarja igro »Materina ljubezen«. Tukaj boste videle matere in tudi drugi ljudje, kaj da je res materina ljubezen. Torej pridite od blizu in daleč, ne bo Vam žal!

Središče. »V znamenju križa«, ki je po obsegu večje delo kot »Pasijon« bo predstavljal dne 1. januarja 1928 (na Novo leto) ob 6. uri zvečer v Društvenem domu »Ljudski oder Središče«.

Sv. Barbara v Halozah. Slovensko katoliško izobraževalno društvo in Dekliška zveza pri Sv. Barbari v Halozah priredita skupno predstavo žalostne »Materine žrtve« v treh dejanjih. Predstava bo na praznik Sv. Treh kraljev ob tihem popoldnu pri gospej Reicher-Bračič. Po igri prosta zabava z godbo.

Žiže pri Konjicah. Tukajšnji orlovski odsek priredi na novega leta dan ob 3. uri popoldne v šoli igro: Lovski tat, ljudska drama v 5. dejanjih. K obilni udeležbi vabi Odbor.

Organistovske zadeve.

Organistovske zadeve. Komaj čakam vsake številke »Slovenskega Gospodarja«, ker vedno prinese kaj zanimivega o organistovskem vprašanju, tako mi je pred kratkim matrdilo par organistov. Iz tega razvidim, da se naši organisti zanimajo za rubriko: »Organistovske zadeve«. Zato pa tudi mislim, da bo današnja moja prošnja imela popolni uspeh! Ta prošnja se glasi: Poravnajte članarino do novega leta! Članarina je tako mala, da je vsak izgovor o pomanjkanju denarja odveč. Torej, tovariši, storite vašo dolžnost!

Za razvedrilo.

Rešitev ugank. Celo zimo v srajci okrog skače, pa je nič ne zebe: to je bolha. — Da božični kolač kar najbolje diši, se napravi tako, da ga mora: lačen jesti! — Dobro podkovan konj ne potrebuje nobenega žrebca, ker mu itak nobeden ne manjka.

Nove uganke: Kdaj mlade račke splavajo? — Ali bo

XXV.

Mrtvaški oder je stal sredi parka. Med belim cvetjem črna truga. V črni trugi krvav rumen obraz. Na sencih je bil siv sled yank-škornjev. Zamrlo življenje. Pohojen cvet. Na malih ustih, ki so bila ustvarjena za petje, suha krvava roža, smrti se smehljajoče oči opolzko nepremično zro v večnost.

— Prišla je kot sovražnik in je umrla kot prijatelj — se je solzila Alice poleg truge. — Mesto mene je umrla ...

— Bog je hotel tako — je vzdihovala teta Betty.

Na obrazu profesorja Brinkley je bilo izraženo globoko sožalje.

— Zal mi je, da se je tako zgodilo, — je povedal sivo glavo. — In ravno v moji hiši ... Zalostna stvar.

— Sama je iskala svojo usodo, — je pripomnil Overton. Morit je prišla in je sama umorjena. Ali ne pravi Kristus, da kdor orožje dvigne, pod orožjem pade ...

— Njeno orožje je bilo srce ... — je zajokala Alice. — Videla sem njeno bolešno dušo! Čista je bila. Plemenita je bila. Mučenica sama sebe. Overton, ne oštevajte je ...

— Zato je prišla, da bi umorila Alice in naj ji pojem psalme? — je zagorel Overtonov blede obraz. — Njena smrt mi vzbuja sočutje in ji tudi oprostim, toda ali me more siliti kako človeško čustvo, da bi četudi v smrti slavil tisto, ki je dila zoper življenje moje zaročenke?

— Mr. Overton, stojmo poleg te rakve, s pretreseno dušo in razumevanjem! — je gledal Brinkley Overtona temno. — Kak vrtinec je divjal v mračni duši te uboge stvarce, koliko žalosti in razumevanja, boli in ljubezni, odpuščanja in muk se je borilo v njej, dokler je prišla sem, na ta mrtvaški oder, na katerem vidim v tem trenutku skozi njo razprostrto boleče srce vsega ženskega sveta ... Razmišljajmo!

Na Overtonovem obrazu sta se menjavala jeza in zaničevanje.

— Ne obsodite me, — je odgovoril z zadušeno razdraženostjo, — toda jaz sovražim z vkoreninjenim nagonom bele rase ne to ubogo žrtev, marveč ono ponižujočo se, mrzlo, kalkulirajočo, trgovsko, rumeno raso. Kolikokrat sem prišel v bližino kakage Japonca, me je vedno obdal neumljiv trepet, ko da bi bil naprej začutil, da bom moral enkrat tudi sam v lastni osebi stati nasproti njemu. Zaničevanje in grozo čutim naproti njim in pest se mi krči, ako pomis-

prihodnje leto imelo več dni ali več noči? — Dva psa imam, ki čeli dan glodata človeško meso, ponoči pa zijata, da jima jezik ven visi, kdo je to?

Carovnik. Kako sežeš v vodo, ne da bi imel mokro roko? Na vodo natrosi zelo drobno stolčene kolofonije in nato brez skrbi sežeš v vodo.

Franček-pijanček v adventnem času. Ni tako zelo slab naš Franček-pijanček, kakor bi kdo mislil. Se celo k spovedi je šel! Veselo se je držal, ko je prišel iz cerkve in tudi gospod župnik so bili veseli. Pa je rekel Franček-pijanček svojemu prijatelju: »Ti, danes sem obljubil, da bodem šel mimo gostilne, da še pogledal ne bom tja!« — »Ti ne verujem«, je rekel prijatelj, »te bom gledal od gostilne!« In sta šla. Franček-pijanček je res šel mimo in še pogledal ni v gostilno. Ko je bil kaka dva streljaja dalje, se je pa navdušen nad seboj in nad tem, da se je premagal, oddahnil in rekel: »Danes si ga pa zato zaslužim en kozarček!« In sirota je bil pijan, da niti za Sveto noč ni vedel!

Franček-pijanček ne pride v novo leto! Na Silvestrovo je bilo in Franček-pijanček je voščil gospodu župniku, ki ga je srečal, veselo in srečno novo leto. Gospod župnik mu je zapridigal, naj se v novem letu vendar poboljša. Pa je rekel Franček-pijanček: »Gospod župnik, jaz sploh ne pridem v novo leto!« — »Kako da ne?« — Franček-pijanček je zdrknil po tleh: »Jaz se bom kar prevahil v njega!«

Koristi telefona. Dva prijatelja sta se razgovarjala o koristi telefona, pa je eden rekel: »Telefon je zelo koristen, pomisli, ti lahko po njem koga prav grobo ozmerjaš, in on te ne — more oklofutati.

Previdna perica. Perica je prinesla gospodu, katerega je prala, eno srajco premano, toda za pranje jo je vzela v račun. Gospod jo je prijel: »Kako to? Eno srajco mi izgubiš, potem pa še za pranje te srajce računaš?« Perica: »Gospod, je čisto pravilno! Jaz sem srajco preje oprala, a potem šele izgubila.«

Vaški zobozdravnik. K vaškemu zobozdravniku, ki je bil obenem čevljar, je prišel kmetič, katerega je zob strašno bolel. Prosil ga je, naj mu pomaga. Inčevljarček je dobro naredil. Posadil je kmeta na svoj trinožni stol, navezal bolan zob na dreto, katero je pribil na tla, nato pa kmetiča s šilom od zadaj pičil. Kmetič je odskočil, pribita dretna je izdrla zob, operacija je bila izvršena. Kmetič pa se je prijel z roko, kjer ga je čevljarček pičil in rekel: »Ni čuda, da me je ta mrha tako bolel. Ko pa je imel tako globoko svoje korenine!«

Žalosten radi božičnih darov. Branček je bil bogato obdarovan od božičeka z raznimi igračkami. Pa ga je mamica vprašala: »Ali nisi nič vesel teh lepih igrač?« — Branček: »Bi že bil vesel, samo spomnil sem se, kolikokrat me bo ata natepel, ko bom te igrače potrl!«

Zmrznjeni krompir. Na trgu mesta je kmetica prodajala krompir, ki pa je v tej strašni zimi zmrznil. Pa je dejal kupec: »Žena, vaš krompir je pa zmrznil!« — Žena: »Kaj? Pa naj! Ali mislite, da bom za vsak krompir hlače kupila?«

Gospodarstvo.

Mariborski božični trg dne 24. decembra 1927. Božični trg je bil vsled lepega vremena prav dobro preskrbljen. Tudi obiskani je bil dobro. Slaninarjev je bilo 70, ki so meso in slanino prodajali po navadni ceni, to je 20 do 30 Din za 1 kg na drobno, 15 do 17 Din 1 kg na debelo. Proti popoldnevu so pa cene znatno znižali. Tudi domači mesarji so cene nekoliko znižali in trgovali prav dobro. — Perutnine in drugih domačih živali je bilo samo okoli 700 komadov. Cene so bile visoke. Tako so se prodajali piščanci po 25 do 35 Din, kokoši po 40 do 50 Din, race po 60 do 80 Din, gosi po 60 do 120 Din, in purani celo po 60 do 200 Din komad. Domači zajci po 25 do 35 Din, divje zajce so prodajali po 40 do 50 Din. Rib je bilo v veliki obilici na trgu. Cene so bile živim karpom 18 Din, morskim ribam pa 20 do 32 Din za 1 komad. — Krompir se je prodajal mernik

za 6 do 7 Din, kisljo zelje 4 Din, kislja repa 2 Din, čebula 2 do 3 Din, česen 10 do 15 Din, hren 8 do 10 Din, paradizniki 4 Din kg, glavna solata 1 do 2 Din. Cvetlicam so bile cene 50 para do 7 Din, z lonci vred 15 do 50 Din komad. Lončena in lesena roba 1 do 50 Din komad. Lesene robe je bilo topot zelo malo na trgu, ker Ribničani so šli za božične praznike domov.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se je: 12 konj, 8 bikov, 107 volov, 259 krav in 6 telet. Skupaj 392 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejma dne 27. decembra 1927 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 7.75 do Din 8.—, poldebili voli Din 7.25 do Din 7.50, plemenski voli Din 5.75 do Din 6.—, bikli za klanje Din 8.—, klavne krave debele Din 5.75 do Din 6.25, plemenske krave Din 5.50 do Din 6.—, krave za klobasarje Din 3.50 do Din 4.25, molzne krave Din 5.25 do Din 5.75, breje krave Din 7.— do Din 7.75. — Prodalo se je 204 komadov. Za izvoz v Nemško Avstrijo 49 komadov.

Pisma iz domačih krajev.

Težno pri Mariboru. Da je naša božičnica v nedeljo, dne 18. t. m., tako nad vse krasno uspela, da smo zamogli obdarovati 140 otrok z obleko in drugimi dobrotami, so nam s svojimi velikodušnimi darovi omogočili naslednji mladinojubi: občinski urad Težno 2000 Din, Posojilnica v Narodnem domu 1000 Din, Družba sv. Cirila in Metoda 500 Din, Trboveljska premogokopna družba 500 Din, Mestna hranilnica v Mariboru 100 Din, Narodna banka 100 Din, Ljubljanska kreditna banka 100 Din, Hrvatska prašedilona 50 Din, Hrvatska eskomptna 20 Din, g. Jarčnik, nadučitelj v p., 20 Din, elektroinstalater g. Rečnik 20 Din, g. podžupan Ivan Šabeder (velik prijatelj šole) nabral 1200 Din, občinski odbornik g. Vitez 150 Din od »pol. društva Težno«, šolski sluga nabral 302 Din; skupaj 6062 Din. Nadalje so darovale v blagu naslednje tvrdke: »Sana« 10 kg čokolade, Zadruga državnih nameščencev, Zlatorog, Gampari & Faninger, Ludvik Franz, Vilko Veigl, trgovina sv. Cirila, Delavska pekarna, domači pekarni Kovačič in Rodošek, naši trgovci Peršon, Podlipnik, Mernik, Žitnik, gospe so na napekle pecivo. — Lepše, kot se je deca sama, se podpisani ne more zahvaliti. — R. Tušak, šolski uprav.

Kapla. Na sveti večer je umrla v visoki starosti 83 let dobra mati, babica in prabica ter vzgladna vdova Marija Vraber, mati vlč. g. kanonika dr. Maksa Vraber. Prijateljem in znancem se priporoča v molitev!

Sv. Ožbalt ob Dravi. Izredni »zlati« jubilej, obhajani celo leto, teče sedaj h koncu. Da, da, niti Betlehem niti Sv. Ožbalt nista najneznatnejša kraja. Pa no, ponosne vfare vse po širni škofiji, postavite se, če se morete, pa nam pokažite tako lepi vzgled nezlomljive vstrajnosti, kakor je naša častita gospa Terezija Homer, ki nam prepeva mično in dično že kar pol stoletja nepretrgano kot neutrudljiva cerkvena pevka v višjo čast in v pobožno spodbudo domačim vernikom, kakor tudi daljnim romarjem tjagor noter do rodne Lipnice. Hvala in slava jej!

Pri holeznih srea, skrčevanju žil, nagnenju k izlivu krvi v mozeg, zasigurno naravna Franc Jozefova grenčica lahko stolicu brez napora. Naučna opazovanja na klinikah za boleznih krvnih žil so pokazala, da Franc Jozefova grenčica zlasti starejšim ljudem napravi posebno uslugo.

Sv. Ožbalt ob Dravi. Cerkevni shod, več svetih maš pridigo, se bo obhajal tukaj v tork, dne 17. januarja 1928, na čast sv. Antona Puščavnika, nebeskemu zaščitniku domače živinoreje. Začetek ob devetih dopoldne. Pridite v obilnem številu!

Sv. Urban. Skoraj nepričakovano se je razširila dne 21. t. m. žalostna vest, da je umrla po kratki in težke bolezni gospa Marija Ornik, posestnica iz Kamenšaka. — Rajna je bila mati daleč na okoli znane poštene rodbine Ornikove ter priljubljena pri vseh občanih radi njene gostoljubnosti. — Bila je blaga mati, vzorna žena. Bodi ji lahka rodna gruda, katero je tako iskreno ljubila.

Na lepem obrazu ni več življenja. Oči so se mu mrtvo zaprle. Pojoča usta so nema. Sence so sami madeži in na čelu je strjena kri. Umorili so jo! Njo, ki ga je prosila, da naj prizanesse vsemu svetu. Poteptali so goloba miru.

Rumeni bog —

Ali je človek, ki bi jo obudil. Človek le mori. Kristus naj pride, razpeti in jo naj zbudi! Ne pride. Tudi Kristus ne gleda na njo ...

Ti, malo dekle, ki si v zlatocvetličnem plašču v Dafi Nipponovi deželi črešnjavega cvetja brenkala kitaro, ali si mislilo kedaj, da smehljajoče se oči v tujini zapreš? Donko čaja, svetilke Osneva ... nebotičniki in kričeči tuji svet. Dekle! Ti ubogo dekle ... zlatobarvana usta, zvoneča usta več ne bodo šepetala zahvalne molitve ...

In ti, belo dekle, ki se zdaj jokaš poleg mrtvega dekleta, ali si slutilo kedaj, da med iskrami bliska zagledaš zaničevanega ljubljence? Ki ga nisi nikdar ljubilo, ki pa tebe nikdar ne pozabi ... Rumeno dekle ... belo dekle ... Katero je imelo bolj čisto srce?

Rumeno dekle je mrtvo. Belo dekle umrlo objokuje. (Kristus, stopi dol z nebeskega križa in stori pravico, katero naj ljubim?)

Mutsuhito Dsain je jokal. Solzne oči so se uprle v mrliča in ga je dolgo gledal. Potem je zrl na belo dekle in so se trepalnice gibale, ko metaljeva perut. Izberl, Mutsuhito Dsain! Sekunde naglo ropočejo, ko nevidna železna koleasa. Premagaj se! To rumeno dekle je tvoja sestra, ena zemlja vaju je rodila in en tajfun vama je vdihnil dušo v dušo: dihi Brentena, smeh Bude, ogenj Amidala in moč tisočrokega Kwannona.

Mutsuhito Dsain se je zganil in je položil roko na srce mrliča. Njegova je! Ni zemeljske oblasti, ki bi mu jo lahko odvzel. Ker le sedaj ve, kaj mu je bila Zvonček! Le sedaj je prišel k zavesti, da je nevede njo ljubil, krizantemsko, malo dekle, njene solzne oči, cepetajoči hod, kitarske prstke, zvoneči glas ... in nikdar nikogar drugega! Vse drugo so bile le sanje ...

Bliskovito je pograbil ljubljeno z mrtvaškega odra. Ne sme padati na njo gruda zaničevanega sveta! En trenutek in mala rakev je bila v stroju ... Steklo okno se je zaprilo, iskra je zavrcela, motor zabrni in »Ptica svetov« se je naravnost, proti nebu se dvigajoč, zmagovito dvigala v praznoto.

lim, da je upalo to duševno in telesno nerazvito ljudstvo nastaviti ovire pred prizadevanja Zedinjenih držav, moje domovine. Odkrito povem, da ...

— Tak govor ne spada sem, — ga je trdo prekinil g. profesor Brinkley. — Pesem-zalostinko bi morali peti, ne pa dvigati tožbe, ko vidimo na mrtvaškem odru pomilovanjavredno žrtev osebnega boja dveh velikih duhov ... Kaj mislite, g. Overton, kaj ukrene g. Dsain z ozirom na dragega mu mrliča?

— Ne vem ... — je mrmral osramočen.

— Najbrž jo da domov pripeljati, — je omenila Alice, — ako mu bo mogoče ...

— Profesor se je zamislil.

— Ako tudi on ne postane žrtev tega nesrečnega osebnega boja, ki ga je z Overtonovo pomočjo spremenil v svetoven vihar ...

— Kako mislite? — je vprašal Overton.

Brinkley je temno molčal.

— Kaj je to? — so naglo gledali narazen.

Tiho brnenje v višavi. Pod oblaki bela točka. Navzdol se spušča. Jastreba se spusti tako dol. En trenutek. Niti se niso zavedli in »Ptica svetov« zleti že k mrtvaškemu odru.

Stekleno okno se odpre in iz notranjosti izstopi rumen človek: Mutsuhito Dsain. V narodni noši stopi naprej, črni trdi klobuk sname z dolgih las in pozdravi.

— On je ... — se prestraši Alice.

Hod je len, počasen, truden, srce ga vleče navzdol. Ozre se okrog. Nato obrne oko na mrtvaški oder. Izgorela, siva lučka. Komaj premika trepalnice. Pride naprej in pred mrtvaškim odrom nemo obstoji.

Mutsuhito Dsain ...

Začudilo se. Kako pride sem? Kaj je ustvaril, da je mogel priti sem? Profesor Brinkley ne more govoriti, Overton hitro premika trepalnice, Alice zakriva oči, da bi ga ne videla, teta Betty se mu žalostno smehlja in drugi, ki so navzočni, ne razumevajoč, obkudovaje gledajo prizor.

— Človek, ki hodi v oblakih ...

Gleda mrtvaški oder. Niti ena žilica se ne gane na obrazu. Japonsko srce je močno, živi so jekleni. Le tresoče se trepalnice izdajajo njegovo bol, ko gleda malega mrliča.

Gospodar strel ...

Njegovo dekle! Naprej se nagne in duša mu v očeh plameni. Zvonček! Ne reče tega, le gleda jo. Kaj je iz nje!